

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента «**Соціальна психологія**»

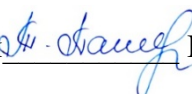
для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузь знань: 23 Соціальна робота

спеціальність (спеціальності): 231 Соціальна робота

освітня програма (освітні програми): Соціальна робота. Соціальна педагогіка.
Практична психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри Пашко Т.А.

1. Назва освітнього компоненту.

Соціальна психологія

2. Тип освітнього компоненту.

Обов'язкова

3. Рік (роки) навчання.

1 рік

4. Семестр / семестри.

3 семестр

5. Кількість кредитів ECTS.

6 кредитів

6. Відомості про викладача (викладачів).

Боярин Лілія Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології
Lvm.cv.ua@gmail.com

7. Очікувані результати навчання.

Вивчення курсу сприяє:

Формуванню інтегральної компетентності: здатності аналізувати та інтерпретувати психічні явища, ідентифікувати особливості психічного розвитку суб'єктів освітньої діяльності, пропонувати шляхи вирішення (профілактики) психологічних проблем відповідно до вікових особливостей цільової аудиторії та бажаних результатів.

Курс сприяє формуванню

Загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальних компетентностей:

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних, соціально-педагогічних, психологічних процесів, використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії, актуального стану середовища.

СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних, соціально-педагогічних, психологічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність відповідно до запиту та особливостей цільової аудиторії.

СК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту, організувати та надавати індивідуальну і групову психологічну допомогу.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності.

Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах, самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) та технології соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань.

ПРН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; пропонувати власні способи вирішення соціальних, соціально-педагогічних та психологічних задач і проблем, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПРН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

ПРН 24. Визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти, емпатійність, лідерські якості, вміння вирішувати конфліктні ситуації, навички роботи в команді, критичне мислення, соціальний інтелект, креативність.

8. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування дисципліни): «Міждисциплінарний підхід у соціальній роботі», «Загальна та вікова психологія».

9. Зміст дисципліни:

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Змістовий модуль 1											
СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ											
1.1..	Соціальна психологія як наука та її методологічні засади	10	2	2		6	10	2			8
1.2.	Соціальна психологія особистості. Соціальна установка і поведінка	12	2	2		8	12				12
1.3.	Проблема стадійності процесу соціалізації	10	2	2		6	10				10
1.4.	Спілкування як соціально-психологічний феномен	10	2	2		6	10	2			8
1.5.	Спілкування як обмін інформацією	10	2	2		6	10		2		8
1.6.	Спілкування як міжособистісне сприйняття та взаєморозуміння один одного	12	4	4		4	12	2			10
1.7.	Спілкування як взаємодія	12	2	2		8	12		2		10
1.8.	Психологія конфлікту	14	2	2		10	14				14
Змістовий модуль 2											
СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ГРУП											
2.1.	Загальна характеристика соціальної психології груп	10	2	2		6	14				14
2.2.	Мала група: утворення та розвиток, групова динаміка	12	2	2		8	10	2			8
2.3.	Лідерство в групах	10	2	2		6	10				10
2.4	Феномени групового впливу і міжгрупових відносин.	12	2	2		8	10				10
2.5	Великі соціальні групи	12	2	2		8	10	2			8
2.6.	Натовп як стихійно організована група. Масовидні явища	12	4	4		4	12		2		10
2.7.	Психологічні способи впливу в процесі групової взаємодії	10	2	2		6	12				12
2.8.	Маніпулювання у різних сферах суспільного життя	12	2	2		8	12		2		10
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		180	36	36		108	180	10	8		162

10. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Боярин Л. В. Соціально-психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді та їх вплив на формування здоров'язбережувальної компетентності. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2019. №2. С. 31-41.
2. Боярин Л.В., Бучко Т.М., Блискун О.О., Завацька Н.Є. Соціальнопсихологічні особливості смислоттєвих орієнтацій молоді та їх адаптації до професійної діяльності. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 3 (56). Т. 1. С. 70–77.
3. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностаї, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
4. Соціальна психологія: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
5. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ : НАВС, 2020. 243 с.
6. Соціальна психологія : навчальний посібник. Суми, Університетська книга, 2021. 217 с.
7. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум / М-во освіти і науки України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Київ : КНТ, 2019. 103 с.
8. Сурякова М. В., Панфілова Г. Б., Склянська О. В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): навч. посібник. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 150 с.
9. Cansoy R. The effectiveness of leadership skills development program for university students. *Journal of history culture and art research*, 2017. №6(3). P. 65–87.
10. Dubchak H. Psychological Characteristics of Educational Stress of Modern Students. *Social Welfare : Interdisciplinary approach*. 2019. Vol. 9, №2. P. 90–104.

Додаткова література

1. Берн Е. Люди, які грають у ігри / перекл. К. Меньшикова. Київ : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 256 с.
2. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / перекл. Н. Лазаревич. Київ : Фабула, 2019. 304 с.
3. Сердюк Л. З., Дубчак Г. М. Ціннісно-орієнтаційна єдність як фактор психологічної сумісності подружжя. *Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. Том ІХ. 2019. Вип. 12. С. 268–277.
4. Дубчак Г. М. Порівняльний аналіз особливостей долаючої поведінки студентів та фахівців соціономічних професій. *Психологія особистості*. 2018. №1 (9). С. 43–49.
5. Дубчак Г. М. Аналіз особистісних ресурсів стресостійкості фахівців соціономічних професій. *Збірник наукових праць : психологія*. 2018. № 22. С. 115–122.
6. Комарова К. В., Коляда С. П. Лідерство: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Дніпро, 2017. 430 с.
7. Мороз О. Боротьба за правду. Як мій дядько переміг брехню. Київ : Yakaboo Publishing, 2020. 160 с.
8. Роберт Чалдіні. Психологія впливу. Книжковий клуб. Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. 352 с.
9. Зімбардо Ф. Ефект Люцифера. Чому хороші люди чинять зло. Київ : Yakaboo Publishing, 2017. 584 с.
10. Лебон Г. Психологія мас : переклад Я. Мишанич. Київ : Андронум, 2021. 138 с.
11. Лебон Г. Психологія людських спільнот: переклад Я. Мишанич. Київ : Андронум, 2021. 224 с.

12. Мурек В. В. Самотність. Сила людських стосунків / переклад О. Любенко. Київ : Лабораторія, 2020. 304 с.
13. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Соціальна психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / упорядник І.Л. Моначин. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2018. 32 с.
14. Сібоні О. Досить уже помилок. Як наші упередження впливають на наші рішення / переклад М. Марченко. Київ : Лабораторія, 2021. 240 с.
15. Соціальна психологія : методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 053 «Психологія» / уклад. проф. Н. П. Гапон. ; ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 61 с.
16. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж ; перекл. О. Курганова. Київ : Фабула, 2019. 336 с.
17. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Київ : Клуб сімейного дозвілля, 2020. 160 с.
18. Фромм Е. Мистецтво любити / перекл. В. Кучменко. Київ : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 192 с.
19. Шевякова І. Волонтерство внутрішньо переміщених осіб як засіб соціально-психологічної адаптації до нових умов. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти* : матеріали конференції. Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» : Полтава, 2022, С. 153–157.
20. Шеховцова Е. В. Розвиток уявлень щодо поняття «соціальна установка». *Вісник Національного університету оборони України*. 2013. Вип. 5. С. 324–328.
21. Збірник наукових праць «Психологія і суспільство». URL: <http://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/index>
22. Dubchak H., Lewko I. A Sense of Coherence as a Factor of Resistance to Stress of Future Specialists in Socioeconomic Professions. *Journal of Educational Sciences & Psychology*. 2021. Vol. XI, No 1. С. 39-48.
23. Monteith, M. J., Blodorn, A., Carter, E. R., & Parker, L. R. (2015). Translating prejudice and discrimination psychological research to address inequality. *Translational Issues in Psychological Science*, 1(4). P. 307–309.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби системи освіти України: URL: <https://docs.google.com/document/d/1zi31pjuwMLqRSjoXpe5vFCkPdl8SqsF2JbSYeOITyfgk/edit> -
2. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України URL: <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/informatsijna-baza-psychologiv-ta-sotsialnyh-pedahohi/>
3. Пошукова система Google Академія URL: <http://scholar.google.com>
4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Міністерство соціальної політики України URL: <https://www.msp.gov.ua/>
6. Навчально-пізнавальна бібліотека URL: <https://psylib.org.ua/>
7. Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>
8. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського URL: www.nbuv.gov.ua
9. Українські матеріали та ресурси із академічної доброчесності URL: <https://www.skeptic.in.ua/>
10. Інститут соціальної та політичної психології НАПНУ URL: <https://ispp.org.ua/>

11. Технології викладання та атестації:

- слухання лекцій;
- виступ з повідомленням/доповіддю на практичному занятті;
- виконання практичних та лабораторних завдань;

- участь у дискусії на практичному занятті;
- складання конспектів, тез, підготовка есе, інформаційних буклетів, переліку рекомендацій, складання портфолію, навчальних презентацій.

Поточний контроль:

Доповіді, виконання письмових завдань, опитування на практичних та лабораторних

Форма семестрового контролю:

екзамен.

12. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмові модульні контрольні роботи – 30%;
- результати роботи на практичних заняттях – 40%;
- самостійна робота – 20% ;
- виконання індивідуального творчого завдання – 10 %

13. Мови викладання.

Українська.